

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อโครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
ความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

การรับความรู้เกี่ยวกับผลจากการใช้สารเคมีโดยสื่อบุคคลของเกษตรกรผู้ปลูกกุหลาบ

อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

โดย

นางสาววิยะดา ศรีเผือก

พฤษภาคม 2546

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์นครเศรียง รัตวัก

ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ ของเกษตรกร
2) การรับความรู้เกี่ยวกับผลจากการใช้สารเคมีด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อมโดย
สื่อบุคคล 3) ปัญหา อุปสรรคของเกษตรกรในการรับความรู้เกี่ยวกับผลจากการใช้สารเคมี

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ เกษตรกรผู้ปลูกกุหลาบในอำเภอสันกำแพง จังหวัด
เชียงใหม่ จากเกษตรกรที่สุ่มตัวอย่างจำนวน 103 ราย โดยสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย สำหรับ
วิธีการรวบรวมข้อมูลใช้วิธีสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามโดยผู้วิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม
สถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC⁺) ผลการวิจัยมีดังนี้

เกษตรกรร้อยละ 77.67 เป็นเพศชายร้อยละ 22.33 เป็นเพศหญิงอายุเฉลี่ย 43.89 ปี
จบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด ปลูกกุหลาบมานานเฉลี่ย 5.15 ปี พื้นที่ปลูกเฉลี่ย 2.09 ไร่
จำนวนต้นเฉลี่ย 3,172.04 ต้นต่อไร่ ต้นทุนการปลูกเฉลี่ยต่อไร่ ได้แก่ ไร่แรงงาน 2.07 คน ค่าเช่าที่ดิน
1,206.66 บาทต่อไร่ต่อปี ค่าต้นพันธุ์ 11,132.50 บาท ค่าจ้างไถที่ดิน 784.54 บาท ค่าจ้างขึ้นแปลง
2,261.49 บาท ค่าปุ๋ยอินทรีย์ 1,316.37 บาท ค่าปุ๋ยเคมี 623.82 บาท ค่าแกลบ 1,271.60 บาท ค่าจ้างปลูก
1,225.25 บาท สำหรับรายจ่ายในการดูแลรักษาเฉลี่ยต่อไร่ต่อเดือนได้แก่ ค่าปุ๋ยเคมี 809.15 บาท ค่าปุ๋ย
อินทรีย์ 438.51 บาท ค่าสารเคมี 3,307.65 บาท ค่าไฟฟ้า 163.42 บาท ค่าน้ำมัน 109.93 บาท ค่าแรงงาน
958.69 บาท รายได้ ทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่ต่อเดือน 11,841.91 บาท รายจ่ายเฉลี่ย 4,951.97 บาท รายได้สุทธิ
เฉลี่ย 6,889.94 บาท

การรับรู้เกี่ยวกับผลจากการใช้สารเคมีโดยสื่อบุคคล

เกษตรกรมีความรู้ด้านเศรษฐกิจระดับปานกลาง ความรู้ด้านสุขภาพพระดับมาก และความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมระดับปานกลาง เกษตรกรได้รับความรู้จากเพื่อนผู้ปลูกกุหลาบมากที่สุด และเกษตรกรได้รับความรู้โดยสื่อบุคคลเดินทางเข้ามาหาที่บ้านหรือสวน แต่รูปแบบการรับรู้ที่เกษตรกรต้องการคือ ไปติดต่อด้วยตนเอง เกษตรกรได้รับความรู้จากสื่อบุคคลนาน ๆ ครั้ง

การรับรู้เกี่ยวกับผลจากการใช้สารเคมีด้านเศรษฐกิจในเรื่องค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงดินมากที่สุด ส่วนแหล่งความรู้เกษตรกรได้รับจากเพื่อนผู้ปลูกกุหลาบมากที่สุด รองลงมาคือ ร้านค้าจำหน่ายสารเคมี และพนักงานจำหน่ายสารเคมี

การรับรู้เกี่ยวกับผลจากการใช้สารเคมีด้านสุขภาพในเรื่องการเกิดอันตรายต่อเกษตรกรผู้เกี่ยวข้อง และสัตว์ที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงมากที่สุด ส่วนแหล่งความรู้เกษตรกรได้รับจากเพื่อนผู้ปลูกกุหลาบมากที่สุด รองลงมาคือ จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และเกษตรกรผู้นำ

การรับรู้เกี่ยวกับผลจากการใช้สารเคมีด้านสิ่งแวดล้อมในเรื่องการปนเปื้อนสิ่งแวดล้อมในดินมากที่สุด เกษตรกรได้รับความรู้จากเพื่อนผู้ปลูกกุหลาบมากที่สุด รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และพนักงานจำหน่ายสารเคมี

ปัญหา อุปสรรคการรับรู้เกี่ยวกับผลจากการใช้สารเคมีโดยสื่อบุคคล

เกษตรกรได้รับปัญหา อุปสรรคด้านสื่อบุคคลในเรื่องมุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าที่จะให้ความรู้เกี่ยวกับผลจากการใช้สารเคมีมากที่สุดจากพนักงานจำหน่ายสารเคมี

เกษตรกรได้รับปัญหา อุปสรรคด้านความรู้ในเรื่องขัดกับความคิด ความเชื่อ ค่านิยมมากที่สุดจากพนักงานจำหน่ายสารเคมี

เกษตรกรได้รับปัญหา อุปสรรคด้านช่องทางในเรื่องสื่อบุคคลไม่ได้ให้เบอร์โทรศัพท์มากที่สุดจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรผู้นำ

เกษตรกรได้รับปัญหา อุปสรรคด้านตัวเกษตรกรกับสื่อบุคคลในเรื่องขาดประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกัน เรื่องความรู้เกี่ยวกับผลจากการใช้สารเคมีมากที่สุดจากพนักงานจำหน่ายสารเคมี

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลจากการใช้สารเคมี เกษตรกรต้องการให้สื่อบุคคลมีความจริงใจสนใจรับฟัง แก้ไขปัญหาให้เกษตรกรมากที่สุด รองลงมาคือ เกษตรกรต้องการให้สื่อบุคคลเข้ามาเยี่ยมเยียนติดตามประเมินผลและมีการให้ความรู้เกี่ยวกับผลจากการใช้สารเคมีแก่เกษตรกร

Abstract of thesis submitted to the Graduate School Project of Maejo University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Science in Agricultural Extension

**KNOWLEDGE RECEPTIVITY CONCERNING EFFECTS OF PESTICIDES FROM
PERSONAL MEDIA OF ROSE FARMERS IN SANKAMPHAENG DISTRICT,
CHIANG MAI PROVINCE**

By

WIYADA SRIPUAK

MAY 2003

Chairman: Assistant Professor Nakaret Rangkawat

Department/Faculty: Department of Agricultural Extension, Faculty of Agricultural Business

This research was conducted with the objectives of studying 1) personal and social characteristics of farmers; 2) their knowledge receptivity concerning effects of pesticides on their economy, health and environments through personal media; and 3) their problems and obstacles concerning their receptivity of such knowledge. The data was collected by means of interview schedules from 103 randomized samples of rose-growing farmers in Sankamphaeng district, Chiang Mai, and analyzed by the SSPC/PC⁺.

The results of the study revealed that 77.67% of the respondents were male and 22.33% female. Their average age was 43.89 years and most of them had completed primary education. Their average number of years of growing roses was 5.15; average planting area, 2.09 rai; and average yield, 3,172.04 plants per rai. Their average planting cost per rai consisted of 2.07 man-labor, 1,206.66 baht farm rental, 11,132.50 baht plant cuttings, 784.54 baht hired farm labor for plowing, 2,261.49 baht labor for raising bed plots, 1,316.37 baht organic fertilizer, 623.82 baht chemical fertilizer, 1,271.60 baht rice husks and 1,225.25 baht labor for planting. The average monthly cost of plant maintenance per rai consisted of 809.15 baht chemical fertilizer, 438.51 baht organic fertilizer, 3,307.65 baht pesticide, 163.42 baht electricity, 109.93 baht fuel oil and 958.69 baht labor. The average monthly total income per rai was 11,841.91 baht; average cost, 4,951.97 baht; and average net income, 6,889.94 baht.

Knowledge receptivity concerning effects of pesticides from personal media

The respondents were found to have a moderate level of knowledge of economy, a high level of health and a moderate level of environments. They mostly received knowledge from other rose-growing farmers occasionally visiting them at home or farm. However, they preferred to see other farmers themselves to get needed information.

Their receptivity of knowledge concerning the effects of pesticides on economy was the highest in terms of soil improvement cost and their main source of such knowledge was other rose-growing farmers, followed by shops selling farm chemicals, and salesmen.

Their receptivity of knowledge concerning the effects of pesticides on health was the highest in terms of health hazards to farmers, other people and animals in the surroundings. They usually received the most knowledge from other rose-growing farmers, followed by extension agents and farmer leaders. Their receptivity of knowledge concerning the effects of pesticides on environments was highest in terms of soil contamination. They received such knowledge mainly from other rose-growing farmers, followed by extension agents and farm chemical salesmen.

Knowledge receptivity problems and obstacles concerning the effects of pesticides by personal media

The respondents' problems concerning knowledge receptivity were that sales people expected more of their own benefits than providing knowledge concerning the effects of pesticides, the knowledge provided by salespeople were incompatible with the respondents' ideas, beliefs and values, the extension agents and farmer leaders did not give the respondents their phone numbers, and the respondents' knowledge receptivity experience was different from that of personal media.

Recommendations. The respondents highly preferred personal media to be more truly interested in listening to their problems and solving them as well as to visit, monitor and evaluate the situations and to provide knowledge concerning effects of pesticides.